

# ΦΙΛΤΡΑ

Τα φίλτρα στο παρελθόν αποτελούσαν ένα βασικό και πολύ χρήσιμο εργαλείο για την φωτογραφία. Με την διάδοση της ψηφιακής φωτογραφίας η χρήση τους μειώθηκε και μόνο λίγα απ' αυτά έχουν πλέον λόγο ύπαρξης, την στιγμή που η ψηφιακή τεχνολογία αντικαθιστά την ενέργεια τους με ψηφιακά φίλτρα σε ειδικά προγράμματα. Λίγοι φανατικοί οπαδοί τους συνεχίζουν να τα αναζητούν και να τα χρησιμοποιούν.

Στο παρόν κεφάλαιο θα αναφερθούν μόνο όσα παραμένουν χρηστικά στην αναλογική φωτογραφία, καθώς και αυτά που είναι απαραίτητα και στην ψηφιακή.

## Ποιότητα

Οι τιμές των φίλτρων διαμορφώνονται ανάλογα με την ποιότητα, την μάρκα και την διάμετρό τους. Είναι πολύ σημαντικό στην επιλογή για αγορά, να λάβουμε υπόψη μας την ποιότητα, κυρίως στα φίλτρα που πρόκειται να χρησιμοποιούμε περισσότερο, όπως τα προστατευτικά (αναφέρονται παρακάτω) που παραμένουν μόνιμα πάνω στους φακούς. Το σημαντικότερο χαρακτηριστικό αφορά τις επιστρώσεις (MC – multi coated). Υπάρχουν φίλτρα χωρίς επιστρώσεις, φίλτρα με επιστρώσεις (MC) και φίλτρα με υψηλή ποιότητα επιστρώσεων (HMC – high multi coated). Οι επιστρώσεις στα φίλτρα (και στους φακούς) προσφέρουν καλύτερη συμπεριφορά σε κόντρα φωτισμό, μειώνοντας τις αντανάκλασεις. Θα πρέπει να σημειωθεί πως ένας καλής ποιότητας MC φακός, με ένα φίλτρο χωρίς επιστρώσεις, συμπεριφέρεται σαν φακός χωρίς επιστρώσεις (δεν αξιοποιεί την ποιότητά του).

## Φίλτρα για αναλογική ασπρόμαυρη φωτογραφία

Πρόκειται για φίλτρα που ελέγχουν την αντίθεση, μεταβάλλοντας την ένταση των χρωμάτων που θα μεταμορφωθούν σε γκριζους τόνους. Το πιο διαδεδομένο και αγαπητό φίλτρο είναι το **κόκκινο 25A**. Επίσης χρήσιμο είναι και το **κίτρινο K2**, αλλά και κάθε έγχρωμο φίλτρο, όπως το **μπλε 80A** (που έχει χρησιμότητα και στην έγχρωμη φωτογραφία).

Τα έγχρωμα φίλτρα στην ασπρόμαυρη φωτογραφία λειτουργούν ως εξής: Κόβουν (φιλτράρουν) τα αντίθετα χρώματα και αφήνουν μόνο αυτά που εμπεριέχονται στο χρώμα του φίλτρου.

Το κόκκινο φίλτρο αφήνει να περάσουν τα χρώματα: κόκκινο, κίτρινο και ματζέντα ( $R = Y + M$ ) και κόβει τα: κυανό, μπλε και πράσινο.

Με αυτόν τον τρόπο, ανάλογα με το φίλτρο που θα χρησιμοποιήσουμε, μπορούμε να διαφοροποιήσουμε την πυκνότητα από διαφορετικά χρώματα, που θα απεικονίζονταν το ίδιο γκριζα.

Το κόκκινο φίλτρο στην ασπρόμαυρη φωτογραφία θεωρείται φίλτρο αύξησης της αντίθεσης, επειδή στις περισσότερες περιπτώσεις έτσι λειτουργεί (σκουραίνει τον ουρανό, την θάλασσα και τα φυλλώματα των δένδρων).





χωρίς φίλτρο



με πράσινο φίλτρο

Μια λήψη με A/M φιλμ χωρίς φίλτρο εξομοιώνει χρώματα ίδιας τονικότητας και συχνά παράγει επίπεδες εικόνες. Η χρήση φίλτρων μπορεί να δώσει πολύ μεγάλες μεταβολές και να αυξήσει τις αντιθέσεις διαφορετικών χρωμάτων. Η πρώτη λήψη έγινε χωρίς φίλτρο. Στην δεύτερη, που έγινε με πράσινο φίλτρο, παρατηρείται αύξηση της φωτεινότητας στο γρασίδι και μείωση στον ουρανό. Στην τρίτη (μπλε φίλτρο), φωτίστηκε έντονα ο ουρανός και σκούρυνε το γρασίδι. Στην τελευταία (κόκκινο φίλτρο) ο ουρανός έγινε πολύ σκούρος και φωτίστηκαν κάποιες περιοχές του εδάφους (χώμα, ξερά χόρτα). Αυτή η λήψη δίνει την πιο ενδιαφέρουσα όψη του θέματος, αναδεικνύοντας τα σύννεφα και τις διαβαθμίσεις του εδάφους (βλ. επόμενη σελίδα «Φίλτρα για αναλογική ασπρόμαυρη φωτογραφία»).





*με μπλε φίλτρο*

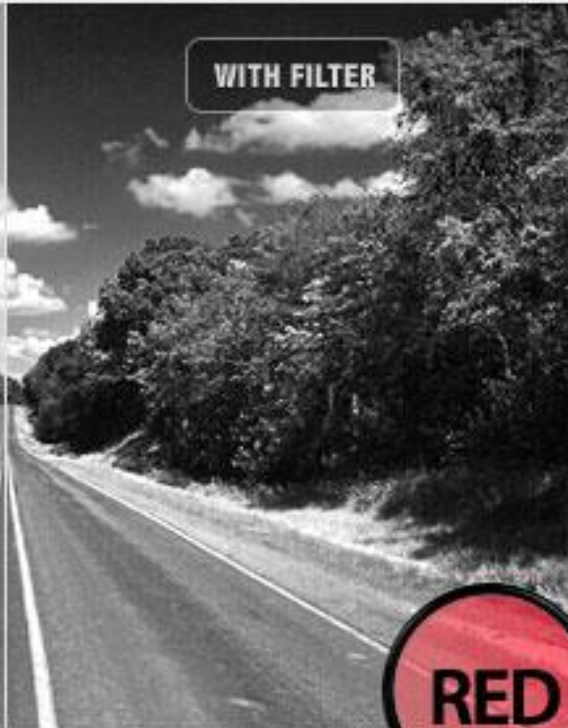


*με κόκκινο φίλτρο*

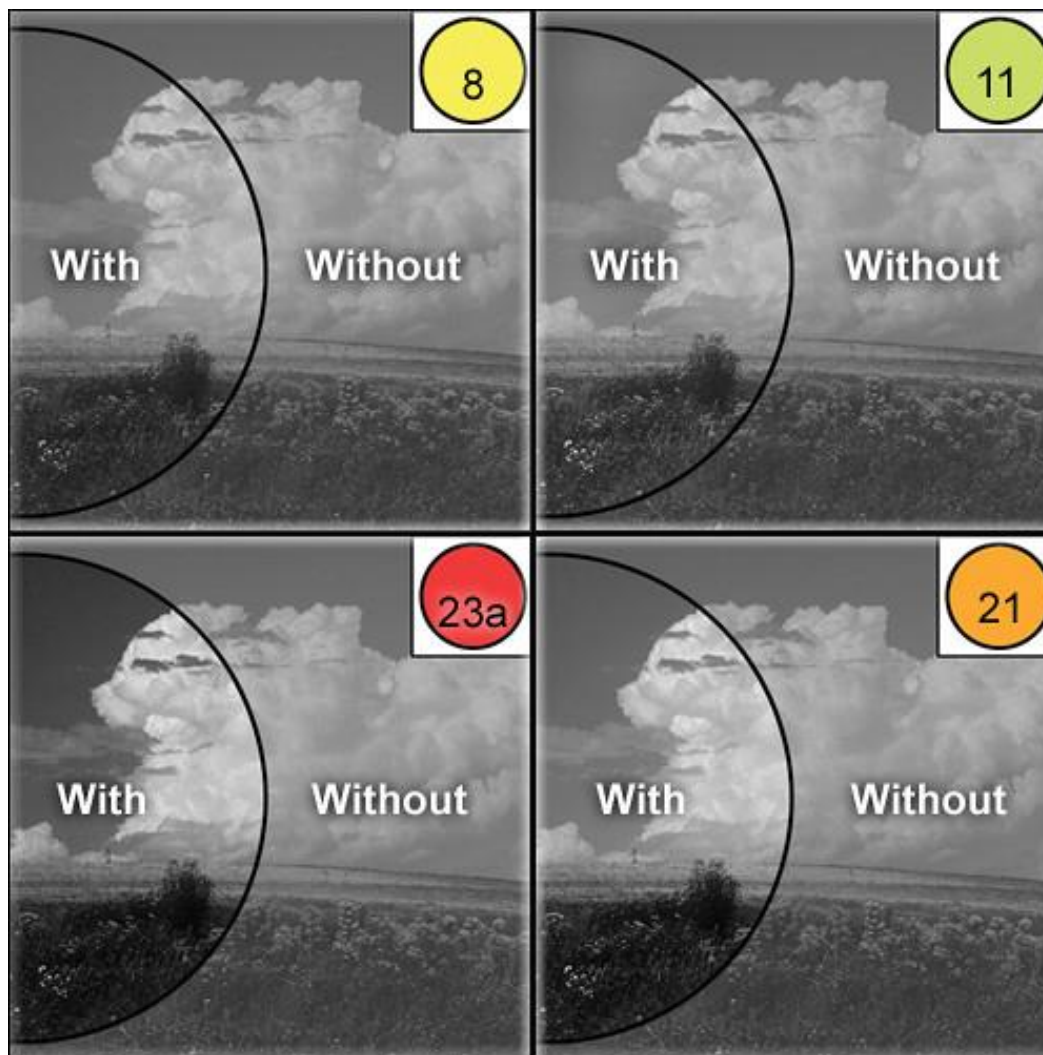
WITHOUT FILTER



WITH FILTER



Τα **πορτοκαλί** φίλτρα αυξάνουν την αντίθεση μεταξύ τόνων σε υφές όπως κεραμίδια ή τούβλα, καθιστώντας τα καλή επιλογή για φωτογραφίες γενικής χρήσης αλλά και για την αστική φωτογραφία. Οι επιπτώσεις του στον ουρανό και τα σύννεφα είναι πιο μικρές από το κόκκινο φίλτρο.



Τα **κίτρινα** φίλτρα είναι ακόμη πιο αχνά από τα πορτοκαλί φίλτρα, καθιστώντας τα κλασική επιλογή για αρχάριους που μόλις αρχίζουν να τα εξερευνούν, χρησιμοποιώντας τα στην ασπρόμαυρη φωτογραφία. Βοηθά στο να σκουραίνει ελαφρώς τα σύννεφα και επίσης χωρίζει το ανοιχτό πράσινο φύλλωμα από τις πιο σκούρες αποχρώσεις του πράσινου. Τα **πράσινα** φίλτρα φωτίζουν το σκοτεινό πράσινο φύλλωμα και ενισχύουν το ανοιχτό πράσινο φύλλωμα. Έχουν πιο συγκεκριμένη χρήση και δεν χρησιμοποιούνται τόσο συχνά όσο τα άλλα φίλτρα, αλλά τα πράσινα φίλτρα είναι εξαιρετικά χρήσιμα για τη φωτογραφία της φύσης. Τα πράσινα φίλτρα ενδέχεται να ελαφρύνουν τον ουρανό, οπότε οι φωτογράφοι τοπίου θα πρέπει να το λάβουν υπόψη όταν το χρησιμοποιούν. Τα **μπλε** φίλτρα φωτίζουν τον ουρανό και σκουραίνουν τις φωτεινές ενδείξεις.





**Figure 2A. Red Dahlia.** No filter. Meter indicated 2 seconds, gave 3 (reciprocity correction). Petal density .94, leaf density .61.



**Figure 2B. Red Dahlia.** B+W 091 deep-red filter. Meter indicated 15 seconds, gave 21. Petal density 1.17, leaf density .48

Colored Filters	Filter factor	F-stop
Y2 (Y)	2	1
YA3 (O)	4	2
R1 (R)	8	3
X0 (YG)	2.5	1 1/3
X1 (G)	4	2
RA54 (R)	1.5	1/2
RA56 (G)	2.5	1 1/3
RA64 (B)	2	1
Portrait	1.15	1/5
FL-W	2	1
FL-DAY	2	1
PORTRAIT	1.2	1/5



## **Φίλτρα για αναλογική και ψηφιακή φωτογραφία**

**Φίλτρα προστατευτικά:** Χρησιμοποιούνται κυρίως για την προστασία του φακού από γρατζουνιές και χτυπήματα, αλλά ανάλογα τον τύπο τους, έχουν και άλλες ιδιότητες. Έτσι το UV (Ultra Violet), κόβει την υπεριώδη ακτινοβολία (παρασιτική ακτινοβολία που δεν γίνεται αντιληπτή από το ανθρώπινο μάτι, αλλά καταγράφεται στα φωτοευαίσθητα υλικά και προκαλεί ελαφριά θολούρα). Το Skylight 1A ή 1B έχει μια αμυδρή κοκκινωπή απόχρωση, που δίνει λίγο πιο θερμά χρώματα.

### **Φίλτρα πόλωσης:**

Υπάρχουν δύο κατηγορίες: τα Linear Polarizer, για μηχανές manual focus και τα Circular Polarizer, για auto focus μηχανές. Η πόλωση του φωτός που προκαλούν τα φίλτρα Polarizer, «καθαρίζει» την εικόνα από δευτερεύοντες φωτισμούς, μειώνοντας αντανάκλασεις και γυαλίσματα και αυξάνοντας την αντίθεση και τον κορεσμό. Αποτελούν βασική επιλογή σε φωτογραφικό εξοπλισμό, κυρίως σε όσους ασχολούνται με το τοπίο.

**Φίλτρα μείωσης της φωτεινότητας:** Τα φίλτρα ουδέτερης πυκνότητας ND (Neutral Density) είναι απλά γκρίζα φίλτρα, που κόβουν φως, διαμορφώνοντας την έκθεση. Η μείωση της φωτεινότητας που προκαλούν, επιτρέπει την χρήση αργών ταχυτήτων ή φωτεινών διαφραγμάτων, ακόμη και σε έντονες φωτιστικές συνθήκες, δίνοντας έτσι στον φωτογράφο την δυνατότητα να έχει μικρό βάθος πεδίου ή κουνημένα τα κινούμενα αντικείμενα (έλλειψη παγώματος της κίνησης).

**Φίλτρα για macro φωτογραφία (close up):** Πρόκειται για μεγεθυντικούς φακούς, που αυξάνουν την μεγέθυνση, καθώς μας επιτρέπουν να εστιάσουμε από πιο κοντά το θέμα μας. Αποτελούν μια πολύ βολική, εύκολη και φθηνή λύση για macro. Όμως η ποιότητα της εικόνας που δίνουν είναι μέτρια.



*Ημερήσια λήψη με φίλτρο ND 10 (μείωση φωτεινότητας κατά 3,5 stop), που σε συνδυασμό με την μέγιστη τιμή διαφράγματος f/22 και την χαμηλότερη ευαισθησία 80 ISO, επιτρέπει την ακραία αύξηση του χρόνου έκθεσης σε 1", με συνέπεια την δημιουργία «ανθρώπων - φαντασμάτων», φαινόμενο που (χωρίς φίλτρα) παρατηρείται μόνο σε νυχτερινές λήψεις.*



*Η πάνω φωτογραφία έγινε χωρίς φίλτρο και η κάτω με φίλτρο πόλωσης.  
Τα ενοχλητικά γυαλίσματα εξαφανίστηκαν.*



